

6. Podsystem monitoringu jakości gleby i ziemi

Podstawa prawna:

- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska art. 26, 30, 109, 110 (Dz. U. Nr 62 z 2001 r., poz. 627 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. nr 165 z 2002 r. poz. 1359),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie udostępniania informacji o środowisku (Dz.U. nr 176 z 2002 r. poz. 1453).

W ramach podsystemu realizowane będą dwa zadania:

- badania i ocena jakości gleb użytkowanych rolniczo,
- identyfikacja terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.

Zadanie: Badania i ocena jakości gleb użytkowanych rolniczo

Zadanie to ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka (antropopresji).

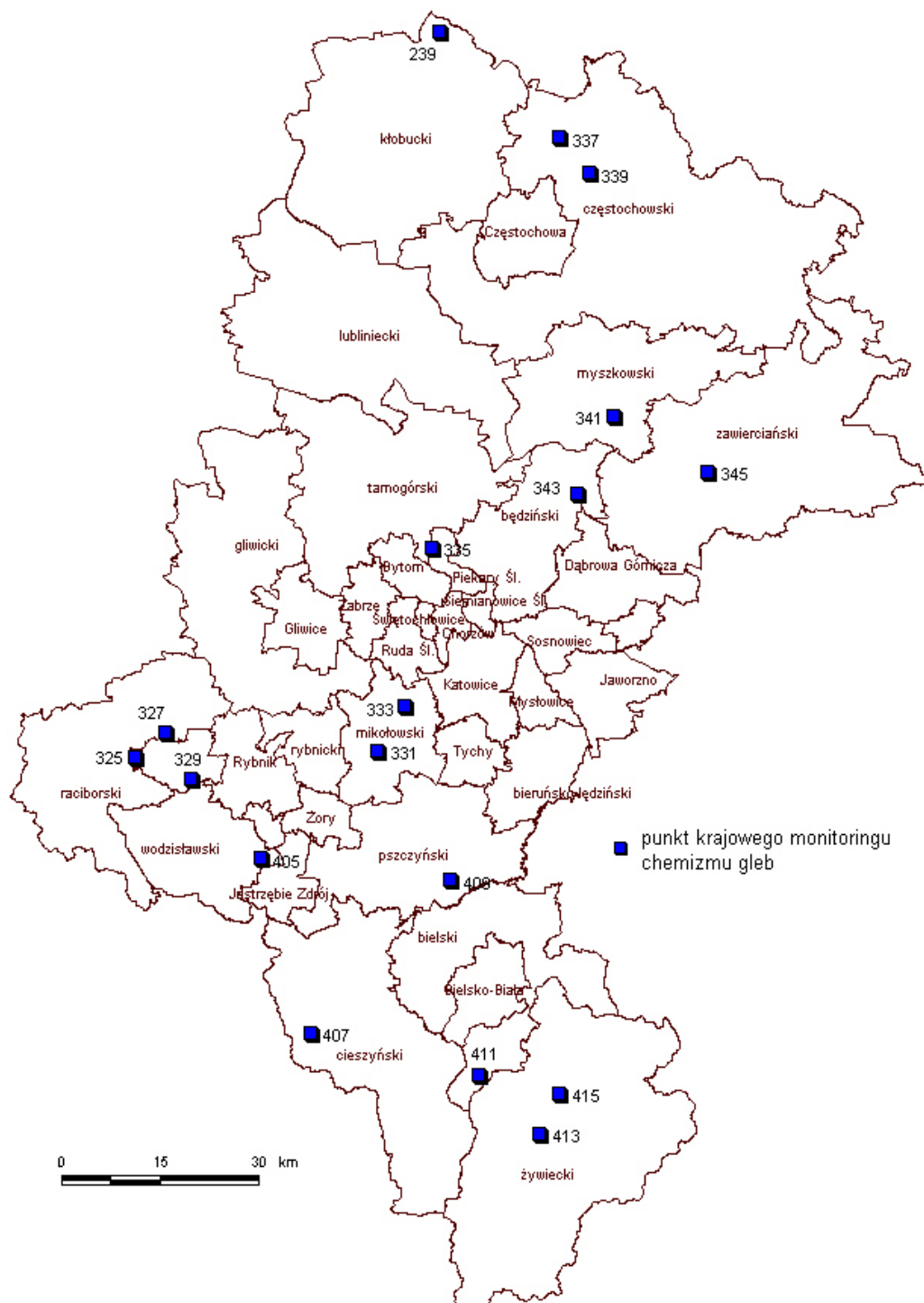
Badania prowadzone są w cyklach 5-letnich w ramach krajowej sieci prowadzonej przez IUNG w Puławach, na którą składa się ok. 215 punktów pomiarowo kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Nowy cykl badawczy rozpocznie się poborem próbek w 2005 roku. Analogicznie do lat ubiegłych, w wyznaczonych punktach pobrane zostaną próby profili glebowych a następnie oznaczone następujące wskaźniki: skład granulometryczny (8 frakcji), % próchnicy, %CaCO₃, pH, kwasowość hydrolitycznej, kwasowości wymiennej, zawartości przyswajalnych dla roślin form fosforu (P₂O₅), potasu (K₂O), magnezu (Mg) i siarki (S-SO₄), zawartości: azotu ogólnego, węgla organicznego, wielopierścieniowe węglowodorów aromatycznych, wymiennego wapnia, potasu, magnezu i sodu, przewodnictwa elektrycznego i radioaktywności. Obliczone zostaną również: stosunek C : N, zasolenie gleby, kationowa pojemność sorpcyjna, suma zasad wymiennych oraz stopień wysycenia kationami zasadowymi. W próbkach glebowych oznaczona zostanie również zawartość rozpuszczalnych (tzn. całkowitych lub tzw. "całkowitych") form: wapnia, magnezu, potasu, sodu, glinu, żelaza, fosforu, manganu, kadmu, miedzi, chromu, niklu, ołowiu, cynku, kobaltu, wanadu, litu, berylu, boru, strontu i lantanu.

Zadanie: Identyfikacja terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi

Celem zadania jest zidentyfikowanie w skali województwa terenów, na których występują przekroczenia standardów jakości gleby i ziemi.

Identyfikacja lokalnych skażeń gleby i ziemi jest zadaniem starosty. Będzie to proces wieloetapowy, w którym istotną rolę będą pełnić wstępne wskazania obszarów, dla których w wyniku działalności kontrolnej organów lub skarg mieszkańców stwierdzono, iż istnieje ryzyko wystąpienia zanieczyszczeń. Dla takich obszarów starosta, zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi, ustali rzeczywisty poziom zanieczyszczenia.

Zadaniem starosty będzie także prowadzenie publicznie dostępnych rejestrów terenów, na których stwierdzono przekroczenia standardów wraz ze wskazaniem obszarów wymagających rekultywacji. WIOŚ, wykorzystując rejestry starosty będzie prowadził zbiorcze zestawienia takich obszarów w województwie, a następnie w cyklu rocznym przekazywał tę informację do GIOŚ.

Ryc. 4. Lokalizacja punktów monitoringu krajowego chemizmu gleb ornych w województwie śląskim